

TÜSİAD KONJONKTÜR

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

SAYI 32

TEMMUZ 2002

Genel Değerlendirme

Üretim ve Enflasyon

Bütçe ve Para Politikaları

Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

2002 Yılı Beklentileri

sayfa 1-4

Tablolar

Sanayi Üretimi ve Fiyatlar

Dış Ticaret

Konsolide Bütçe

Parasal Gelişmeler

Millî Gelir

sayfa 5-9

Grafikler

Sanayi Üretimi

Genel Denge

Fiyatlar

Parasal Gelişmeler

Bütçe ve Para Politikaları

Dış Ticaret

sayfa 10-15

2002 Yılı

Senaryosu

sayfa 16

TÜSİAD KONJONKTÜR

www.tusiad.org

adresinde sunulmaktadır.

EKONOMİYE' SİYASİ FREN

*Bütün yenilik, yalnızca umuttur.
Hz. Süleyman*

Genel Değerlendirme

Son dönemde, tüm ekonomiyi olumsuz etkileyen mali piyasalardaki dalgalanmanın temel nedeni siyasi belirsizliktir.

Mayıs ayı itibariyle finansal piyasalarda gözlenen yüksek dalgalanmanın ekonomideki tüketim, yatırım ve üretim kararlarını olumsuz etkileyecek boyutlara ulaşmasının ardındaki temel neden siyasi belirsizliğin artmış olmasıdır. Mayıs ayı başında Başbakan Ecevit'in sağlık durumunun bozulması yeni bir dönemin başlangıcı olmuş ve risk primleri yükselmeye başlamıştır. Erken seçim tartışmaları ve AB'ye uyum konusunda hükümet içinde beliren muhalefet belirsizliğin gün geçtikçe artmasına ve ekonomik göstergelerin her geçen gün daha kötüye gitmesine neden olmuştur. Ayrıca, Meclisin tatile girmesi sonucunda, "ölüm cezasının kaldırılması", "anadilin öğrenimi" ve "anadilde yayın" konularında yapılması gereken düzenlemeler askıya alınmış bulunmaktadır. Bu durum, AB'den üyelik görüşmeleri için bu yıl sonunda bir tarih alınması yönündeki beklentilerin ekonomiye kazandıracığı ivmeyi düşürmüştür. Son olarak Demokratik Sol Parti'de yaşanan çözümlenmeyle beraber şekil bulmaya başlayan "Yeni Oluşum", siyasi coğrafyada kısa sürede büyük değişikliklerin habercisi olmuş ve seçim dönemine girilmesi piyasalardaki tedirginliğin bir süre daha devam edeceğini teyit etmiştir.

Ekonomik program siyasi belirsizliğin esaretine girmiştir.

Mayıs başına kadar enflasyondaki hızlı düşüşle beraber önemli ölçüde iyileşen beklentiler sonucu nominal bileşik faizler %52'ye kadar gerilemiş ve zayıf da olsa mal ve hizmet piyasalarında canlanma sinyalleri belirlemiştir. IMF'nin bu döneme ait gözden geçirmesi olumlu sonuçlanmış ve kredi dilimi serbest bırakılmıştır. Ne var

ki, siyasi belirsizliğin yükseldiği 6 Mayıs tarihinden bu yana geçen yaklaşık 2.5 aylık sürede dolar %20, euro %28 artmış, faiz oranları 23 puan yükselmiş ve borsa %22 değer kaybetmiştir. Önümüzdeki sene sonuna ait enflasyon hedefinin %20 olduğu göz önünde bulundurulursa, hükümetin nominal olarak yıllık bileşik %75-80 bandında borçlanması taşınılan reel faiz yükü ve borç dinamikleri açısından tehlike arz etmektedir.

Uluslararası piyasalarda Türkiye'nin IMF destekli ekonomik programı hakkında şüpheler oluşmaya başlamıştır.

Yurtiçi piyasalar özellikle siyasetten yayılan belirsizliklerle çalkalanırken, yurtdışı piyasalarda da önemli gelişmeler global ekonomiyi tehdit etmekte ve Türkiye'nin görünümünü etkilemektedir. Genellikle gelişmekte olan ülkeler risk üretmeye yakın yapıları nedeniyle yakinen tetkik edilse de, dünya ekonomisini sarsan son dalgalanma muhasebe skandallarının yaygınlaşmasıyla gelişmiş ekonomilerden kaynaklanmıştır. Bu gelişmelerin yanısıra Amerikan ekonomisinde canlanmaya yönelik kuşkuların da etkisiyle dolar yurtdışı piyasalarda hızla değer kaybetmeye başlamıştır. Bu değer kaybının büyük ölçüde Euro ve Yen'e karşı olması diğer ticaret partnerlerine karşı benzer bir eğilimin yaşanma riskini ortaya koyarken, global ekonomiye yönelik bir tehditde oluşturmaktadır. Bir diğer önemli gelişme de Brezilya'da yaklaşan seçimlerle beraber artan risklerin ardından Standard & Poors'un ülkenin kredi notunu BB-'den B+'ya düşürmesi ve Amerikan piyasalarındaki kötü gidişatın durumu daha da kötüleştirilmesi olmuştur. Türkiye'nin durumu Brezilya'ninkinden farklı olsa da, yüksek reel faizler, yüksek borç stoku ve siyasi belirsizlikler nedeniyle uluslararası yatırımcıların gözünde Türkiye'nin riskleri de benzer şekilde artmıştır.

Tablo 1 (Yıllık % Artış)	2000	2001	2001	2002
	Toplam	Toplam	I.Çeyrek	I.Çeyrek
TALEP				
- Özel Tüketim	6.2	-9.0	-2.5	-2.0
- Kamu Tüketimi	7.1	-8.6	-1.3	2.4
- Özel Yatırım Harc.	19.6	-35.1	-14.4	-26.3
- Kamu Yatırım Harc.	16.0	-22.0	-5.8	-17.7
GSYİH	7.4	-7.4	-0.8	2.3
GSMH	6.3	-9.4	-3.1	0.7
ARZ				
- Sanayi Üretimi	5.4	-8.9	-1.0	3.0
- Kapasite Kul.(Düzey)	75.9	70.9	69.8	74.0
- İmalat Sanayi Üretimde Çalışanlar	-2.3	-8.4	-1.3	-6.9
Saat Başına Reel Ücret	0.4	-13.8	-4.1	-15.7
- İşsizlik (% düzey)	6.6	8.5	8.6	11.8

Üretim ve Enflasyon

Türkiye ekonomisinde 2001 yılının olumsuz etkilerinin silinmesi zaman alacaktır.

2001 yılı Türkiye ekonomisinin savaş dönemleri dışında yaşadığı en kötü yıl olmuş ve toplam mal ve hizmet üretimi %9.4 azalmıştır. Kişi başına düşen milli gelir 935 dolar azalarak 2160 dolara gerilemiş ve 1990 seviyesinin altına düşmüştür. Yaşanan krizin ardından yaklaşık 2 milyon kişi işini kaybetmiş, reel ücretler ve satın alma gücü önemli ölçüde azalmış, firmalar kesiminde büyük zararlar oluşurken önemli miktarda sermaye kaybı yaşanmıştır. Yaşanılan resesyondan çıkışın başlangıcına dair beklenen ilk sinyaller açısından, 2002 yılının ilk üç ayına ait milli gelir rakamları oldukça olumlu karşılanmıştır. Bu dönemde, GSYİH reel bazda geçen senenin aynı dönemine göre %2.3 artarken, dış alemden gelen faktör gelirlerindeki azalmanın devam etmesi sonucunda GSMH'daki artış %0.7 olmuştur.

Yurtdışı pazarlar ve reel sektörün stoka yönelik üretimi, daralan iç talebin etkisini kısmen yumuşatabilmiştir.

Mart ayından itibaren sanayi üretiminde önemli bir yer tutan stok yenileme ve ihracat, yılın ilk üç ayındaki milli gelir artışına katkıda bulunan faktörlerin başında gelmektedir. Bir önceki sene büyümeyi 4.4 puan aşağıya çeken stok değişmelerinin bu yılın ilk üç ayındaki pozitif katkısı 6.7 puan olmuştur. Aynı dönemde, ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre %9.1 artış göstermiş

ve GSYİH içindeki payı artarak %40'a ulaşmıştır. 2001 yılında en çok daralan sektörlerin başında gelen sanayi ve ticaret kesimleri, yılın ilk üç ayında zayıf baz yılının da etkisiyle sırasıyla %3 ve %3.9 büyümüştür. Sanayi üretiminde gerçekleştirilen artışın sektörel kompozisyonuna bakıldığında ihracata yönelik üretim yapan beyaz ve kahverengi eşya ve tekstil gibi sektörlerin göreceli bir başarıya sahip olduğu gözükmemektedir.

Gayri safi sabit sermaye oluşumundaki gerileme ciddi boyutlara ulaşmıştır.

2001 yılında %32 daralan yatırım harcamaları, 2002'nin ilk üç ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre reel olarak %25 azalma göstermiştir. Gayri safi sabit sermaye oluşumunun GSYİH içindeki payına bakıldığında, 2002 yılının ilk üç ayında tarihi düşük seviyelere ulaşıldığı gözükmemektedir. 1997 yılında GSYİH'nın %31'ne karşılık gelen yatırım harcamaları peşpeşe yaşanan krizlerle birlikte azalış trendine girmiş ve 2002 yılının ilk üç ayında GSYİH içindeki payı %16.6'ya gerilemiştir.

İstihdam üzerindeki baskı ve reel ücretlerdeki gerileme, yurtdışı talebi baskı altında tutmaktadır.

2002 yılı ilk çeyreğinde işsizlik oranı geçen seneye göre yüksek bir artışla %11.8'e yükselmiştir. Eğitimli işgücü içindeki işsizlerin payı %30'lara yaklaşırken, kentsel yerlerde %15'e varan işsizlik oranı krizin sosyal etkileri açısından risklere işaret etmektedir. Türkiye ekonomisi, önemli bir gösterge olan imalat sanayinde istihdam

yaratılmasında 1998 yılından beri başarısız olmaktadır. Bu trendin kırılmaması, özellikle yılın ilk çeyreğinde yaklaşık %16 azalan reel ücretlerle değerlendirildiğinde yurtdışı talep açısından tehlike arz etmektedir. 2002 yılında hedeflenen büyümenin önemli miktarının, ekonominin istihdam yaratamayan kesimi olan tarımdan kaynaklanacağı düşünülürse, istihdam üzerindeki baskının bu sene devam etmesi ve hizmet sektörünün toparlanması ile iyileşmeye başlaması muhtemeldir.

TL'nin dolar karşısındaki seyri enflasyon dinamikleri açısından halen önemini korumaktadır.

Şubat ayı itibarıyla hızlı bir düşüş trendine giren enflasyonu açıklayan temel faktör yurtdışı piyasalardaki talep yetersizliği ve reel gelirlerdeki düşüşün tüketici tercihlerinde yarattığı tahribat olmuştur. İlk beş aylık rakamlar piyasa beklentilerinin oldukça altında kalırken, mevsimsellikten arındırılmış özel imalat sanayi fiyat artışlarının ortalama %1 civarında gerçekleşmesi fiyatlamaya alışkanlıklarının değiştiğine yönelik işaretler vermiştir. Ne var ki, anılan dönemde TL'nin özellikle dolar karşısında sürekli değer kazanması, henüz yapısal bir değişiklikten çok kurun yarattığı bir çapa etkisini akla getirmektedir. Nitekim, TL'nin dolara karşı Mayıs sonuna doğru hızlanmaya başlayan değer kaybının Haziran ayında da artarak devam etmesi sonucunda, Haziran ayı çekirdek enflasyonu beklentilerin üzerinde gerçekleşmiştir.

Yılsonu enflasyon hedefine ulaşılmasında bir sorun yaşanmayacaktır.

Mayıs itibarıyla siyasi belirsizlik finansal piyasaları etkilemeye başlamış, kur ve faizdeki yükseliş enflasyonun seyri hakkında kuşku yarattır. Ayrıca, KİT'lerin hedeflenen mali performansı sergileyememesi üzerine, yılın geri kalanında da KİT fiyatlarının ertelenen artışları da yansıtacak şekilde belirlenecek olması maliyetleri artırıcı bir etki yaratacaktır. Ne var ki, iç talep üzerindeki baskı halen sürmektedir ve ikinci çeyrek itibarıyla yüksek büyüme göstermesi beklenen tarım

kesimi fiyatlar genel seviyesini önemli ölçüde aşağı çekmektedir. Bu nedenle, çekirdek enflasyonda gözlenen yükselme eğilimi kısmen dengelenmekte ve yılsonu hedeflerine ulaşmakta henüz ciddi bir tehdit bulunmamaktadır. Finansal piyasalarda fiyatlara dahil edilen yüksek risk primlerinin sebebi olan siyasi belirsizliğin azalması da enflasyondaki düşüşe destek verecektir.

Bütçe ve Para Politikaları

Faiz dışı fazladaki olumlu gelişmeye rağmen, yüksek reel faizler nedeniyle konsolide bütçe açığındaki düzelme sınırlıdır.

Yılın ilk altı ayında 2002 senesi için hedeflenen faiz dışı fazlanın %67'sine ulaşılmıştır. Konsolide bütçe gelirlerinin öngörülenin üzerinde artması sonucunda konsolide kamu sektörü faiz dışı fazlasına ilişkin 2002 yılı Mart performans kriterine ulaşılmıştır. KİT dengesinin beklenilenden kötü gerçekleşmesi sonucunda ertelenen fiyat artışlarının hayata geçirilmesi toplam kamu sektörü dengesini de olumlu etkileyecektir. Ancak, Haziran ayı itibariyle hissedilir ölçüde yükselen nominal faiz oranları ve yaklaşık yarıya düşen ortalama vadeler, yılsonu ve 2003 başı için bütçe üzerine yük getirecektir. Kasım ayında erken seçim ihtimalinin yükselmesi ise harcamaları olumsuz etkileyecektir. Faiz dışı harcamalarda özellikle SSK'ya yapılan transferler ilk altı ayda reel bazda %100'den fazla artışla dikkat çekmiştir. 2002 birinci çeyrek hanehalkı işgücü anketi sonuçlarına göre Türkiye'de istihdam edilenlerin %48'i, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı olmadan çalışmaktadır. Kentsel bölgelerde bu oran %30, kırsalda ise %70'dir. Bu husus, gerek sosyal

Tablo 2 (2001 sonuna göre % artış)	Tefe Analizi (Ocak-Haziran 2002)					
	Kamu		Özel		Toplam	
	% Artış	% Katkı	% Artış	% Katkı	% Artış	% Katkı
Tarım	-	-	12.9	2.9	12.9	2.9
Madencilik	20.4	0.4	22.6	0.2	20.9	0.5
İmalat	15.7	2.7	10.7	5.8	12.2	8.7
Elektrik	11.8	0.5	-	-	11.8	0.5
TOPLAM	15.3	3.6	11.4	8.8	12.5	12.3

güvenlik sistemi açısından, gerek istihdam üzerindeki vergi yükü açısından dikkate alınmalıdır.

İç borç stokunda, piyasaya olan borçların payı yükselmektedir.

Mayıs ayı itibariyle iç borç stoku yılbaşına göre ufak bir yükselişle 122.8 katrilyona yükselmiştir. Oldukça kısıtlı olan bu artışın ardında IMF'den gelen ve Hazine'nin dış borç stokuna kaydedilen yaklaşık 11 milyar dolar tutarında Stand-By kredisinin önemli bölümünün kamuya olan iç borçların azaltılmasında kullanılmış olmasıdır. İç borç stokunun %51.3'ü değişken faizli, %15'i döviz cinsinden ve %13.3'ü dövize endeksli DİBS'lerden oluşmaktadır. Alıcılara göre ise, toplam büyüklüğün %57.5'inin kamuya olan yükümlülüklerden, geri kalanının ise piyasaya olan borçlardan oluştuğu izlenmektedir. Yılbaşından itibaren piyasaya olan borçların toplam içindeki payının yaklaşık 10 puan artması, borç stokunun finansal piyasalardaki gelişmelere karşı hassasiyetini artırmıştır.

Haziran sonu parasal kriterleri tutturulmuştur.

Enflasyondaki hızlı düşüş ve beklentilerdeki iyileşmeyle Merkez

Bankası iki aylık bir süreçte gecelik faizlerini %59 düzeyinden 30 Nisan itibariyle %48'e kadar indirmiştir. Ancak Mayıs itibariyle piyasaları olumsuz etkileyen belirsizlik ortamının enflasyon beklentilerini olumsuz etkilemeye başlaması Merkez Bankası'nın faiz indirimlerinin devam etmesini engellemiştir. Finansal piyasalarda yaşanan çalkantılara rağmen Merkez Bankası yılın ilk yarısı için performans kriteri olarak takip edilen para tabanı, net uluslararası rezervler (NUR) ve yılboyunca gösterge niteliğinde takip edilen net iç varlıklar (NİV) hedeflerini gerçekleştirebilmiştir. IMF kredisinin kullanımı ve kamu bankalarının görev zararı için ihraç edilen kağıtların erken itfalarının etkisiyle yılın ilk altı ayında merkez bankası parası %97 artış göstermiş fakat APİ aracılığıyla piyasadan 7.5 katrilyon TL çekilmesi sonucunda parasal tabanın artışı 2001 sonuna göre %16 olmuştur.

Piyasalardaki dalgalanmaya paralel olarak DTH'ların mevduat içindeki payı artmıştır.

Mayıs ayı itibariyle TL'nin dolar karşısında değer kaybetmeye başlaması nedeniyle M2Y'nin dağılımında kur etkisi nedeniyle DTH'lar lehine hızlı bir gelişme yaşanmıştır. Haziran ayında DTH'lar Mart ayına göre dolar bazında yaklaşık %1.5'lik artış gösterse de, M2Y içindeki payı aynı dönemde 3 puan artarak %54.5'a yükselmiştir. Sene başına göre DTH'ların yaklaşık 500 milyon dolar artış göstermesi de Merkez Bankası'nın bu sene büyümeye destek vermesini beklediği ters para ikamesinin şu ana kadar gerçekleşmediği ve artan belirsizlik ortamında yılın geri kalanında da gerçekleşmesinin zor olacağını göstermektedir.

Tablo 3 Konsolide Bütçe (Tilyon TL)	Haziran		Reel* Değ. (%)	Ocak-Haziran		Reel* Değ. (%)
	2001	2002		2001	2002	
Gelirler	3,603	5,954	15.9	22,928	35,821	-0.9
Vergiler	3,078	4,448	1.3	16,561	25,485	-2.4
Vergi Dışı	482	1,402	104.1	6,051	9,770	2.4
Katma Bütçe	44	104	65.8	316	566	13.7
Harcamalar	6,899	8,129	-17.4	31,032	53,696	9.8
Faiz dışı harcamalar	3,094	4,295	-2.7	15,290	25,231	4.7
Faiz ödemeleri	3,804	3,834	-29.3	15,741	28,465	14.7
Faiz dışı denge	509	1,658	128.4	7,638	10,590	-12.0
Bütçe dengesi	-3,295	-2,176	53.7	-8,104	-17,875	-40.0

*Yıllık ort. TÜFE kullanılmıştır.

Tablo 4 (Tilyon TL)	Parasal kriterler üzerindeki üst sınırlar		
	Para tabanı	NİV	NUR*
30 Nisan 2002	8,900	27,700	-7.2
Nisan Gerçekleşme	8,680	25,197	-4.9
30 Haziran 2002	9,089**	28,739**	-7.8
Haziran Gerçekleşme	9,009	26,374	-5.8
30 Eylül 2002	10,600	31,300	-8.5
31 Aralık 2002	10,850	33,300	-9.7

*Milyar dolar cinsinden alt sınırlardır.
** Pamukbank'ın TMSF'ye devredilerek zorunlu karşılıktan muaf tutulması nedeniyle revize edilmiştir.

Bankacılık sektöründeki gelişmeler kredi hacminin yeterince genişlemesi için henüz yeterli değildir.

Krizlerde önemli ölçüde sermaye kayıpları yaşayan bankalarda şeffaflığa yönelik adımlar hızla atılırken, sektörün düşen karlılığı ve sıkı düzenlemeler reel sektörle sağlıklı kredi linkinin kurulmasını güçleştirmektedir. Özel bankaların sermayelerini güçlendirme operasyonu sektör hakkındaki endişeleri gidermeye yetmezken, İstanbul yaklaşımının karşılıklar kararnamesinde beklenen değişiklikler yapılmadan ve oldukça gecikerek hayata geçirilmesi beklenen faydasını azaltmıştır.

Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Dış ticaret hadleri aleyhimize gelişmeye devam etmiştir.

2001 yılından itibaren gerileme gösteren ihracat fiyatları, ilk dört ayda hemen hemen sabit bir seyir izlemiştir. İhracat miktar endeksi ise Mart ayı itibariyle iki haneli büyüme gösteren sanayi üretimini destekler şekilde artış göstermiştir. İhracat miktar endeksindeki hızlı artışa karşın, ihracat fiyatlarındaki azalmanın etkisiyle nominal bazda ihracat artışı sınırlı kalmıştır. İthalat fiyatları ise artış eğilimi içersindedir ve Mart ve Nisan aylarında miktar endeksinde sırasıyla bir önceki seneye göre %28 ve %47'lik artışlar gerçekleşmiştir. Yılın ilk dört ayında bir önceki senenin aynı dönemine göre ihracat %5.6 artarken, ithalat %1 azalmıştır. TCMB'nin açıkladığı TEFE

ve TÜFE bazlı tartılı reel kur endeksi Haziran ve Temmuz ayında kurda yaşanan hızlanmaya paralel olarak devalüasyon sonrası dönemdeki seviyelere gerilemiş ve son dönemde yavaşlayan ihracat artışının devam edeceği ve ithalattaki hızlı yükselişin yavaşlayacağı beklentisini desteklemiştir.

Dış ticaret dengesindeki bozulma cari işlemler dengesini etkilemektedir.

Ocak-Nisan döneminde cari işlemler dengesi 665 milyon dolar açık vermiştir. Mart ve Nisan aylarında artış gösteren ithalatın dış ticaret dengesini olumsuz yönde etkilemesinin yanısıra, hizmet dengesindeki bozulmayla birlikte cari işlemler dengesi son dönemde açık vermeye başlamıştır. Sermaye hesabında ise yılın ilk dört ayında 1.6 milyar dolar giriş gerçekleşmiştir. Doğrudan yatırımlarda önemli bir değişim olmazken, portföy, kısa ve uzun vadeli sermaye girişlerinin herbiri yaklaşık 500 milyon dolar olmuştur. Anılan dönemde IMF'den 3.7 milyar dolarlık kredi sağlanırken, net hata ve noksan kalemi 1.1 milyar dolar çıkış göstermiş ve resmi rezervler 3.4 milyar dolar artmıştır.

2002 Yılı Beklentileri

Yılın ilk çeyreğinde gözlenen canlanma sinyalleri, Mayıs ayı itibariyle artan siyasi belirsizlikle kaybedilmiştir.

Yılın ilk üç ayında hızla düşen enflasyon, yaşanan faiz düşüşü ve kurdaki dalgalanmaların azalması

sonucunda sanayi kesiminde önemli miktarda stok üretimi gerçekleştirilmiş, ihracatçı sektörlerin de katkısıyla sanayi üretimi %3'lik bir artışı yakalamıştır. Tarım kesiminde yılbaşındaki kötü hava koşullarının etkisiyle üretim sınırlı kalmıştır. Mali kuruluşlardaki %7.4'lük daralma ise sadece bu sektörü değil, kredi kanalları ve istihdam aracılığıyla reel kesimi ve hanehalkı harcamalarını da olumsuz etkilemiştir. Yılın ilk üç ayındaki olumlu hava Nisan ayında da devam etmiş, fakat Mayıs ayı itibariyle siyasi belirsizliklerin piyasaya hakim olmasıyla canlanma belirtileri ertelenmiştir. Gerek TÜSİAD üye anketleri gerek TCMB Eğilim Anketleri Mayıs ayı itibariyle beklentilerdeki bu bozulmaya işaret ederken, TÜSİAD üye anketlerinin Haziran sonuçları belirsizliklerin etkilerinin finansal piyasaları aşarak yatırım, tüketim ve üretim kararlarını etkilemeye başladığını göstermektedir. Sonbaharda bir erken seçim yapılacak olsa bile bu ortamın özellikle yılın üçüncü çeyreğini olumsuz etkilemesi kuvvetle muhtemeldir.

TÜSİAD 2002 yılında GSMH'nin %2.8 artmasını beklemektedir.

TÜSİAD 2002 yılında GSMH'nin %2.8 artmasını, enflasyonun ise yıl sonu itibariyle TEFE ve TÜFE'de sırasıyla %33 ve %34 olmasını beklemektedir. TÜSİAD, yılın üçüncü çeyreğinde gerek erken seçim gerek AB'ye uyum açısından atılacak adımların ekonomik senaryoyu temelden etkileyeceğini düşünmektedir. Makroekonomik senaryo, Kasım 2002'de erken seçimlerin yapılacağı, ekonomik programın uygulanmaya devam edeceği, siyasi belirsizliğin kademeli olarak azalacağı ve dış konjunktürde yılın ikinci yarısında iyileşme olacağı beklentileri altında hazırlanmıştır. TÜSİAD, 2002 senesinde ex-ante reel faizlerin %11.7, TL'nin dolar karşısındaki reel değer kazancının %18.7 ve faiz dışı fazlanın GSMH'nin %5.7'si olmasını beklemektedir.

TABLO 1.1 ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (2001-2002)
ÜRETİM VE FİYATLAR

	2002												
	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (DİE, 1997 = 100)													
Yıllık % Artış	-10.1	-11.0	-10.8	-9.2	-13.6	-14.4	-8.1	-2.4	-5.2	19.0	14.4	11.0	..
Aylık % Artış	0.2	-3.7	2.4	3.3	3.6	-0.5	-8.1	-1.1	-5.9	21.8	-2.5	4.1	..
Yıllık % Artış (mevsimsellikten arınmış)	-10.4	-10.9	-11.0	-8.9	-13.6	-14.7	-7.7	-2.7	-5.4	19.7	14.0	11.3	..
KAPASİTE KULLANIM ORANI (DİE, %)	71.3	71.1	71.7	72.9	74.0	74.0	73.3	74	71.9	76.0	74.3	75.5	76.3
ÜCRETLER (DİE, Dönemsel, 1997=100, İm. San.)													
Saat Başına Reel Ücret Endeksi (yıllık % artış)	-14.6	-15.8	-20.5	-15.7
Reel Kazanç Endeksi (yıllık % artış)	-14.2	-14.2	-20.0	-17.0
TOPTAN EŞYA FİYATLARI (DİE, 1994=100)													
Yıllık % Artış	61.8	65.4	69.6	74.7	81.4	84.5	88.5	92.0	91.8	77.5	58.0	49.3	46.8
Aylık % Artış	2.9	3.3	3.5	5.4	6.7	4.2	4.1	4.2	2.6	1.9	1.8	0.4	1.2
Aylık % Artış (mevsimsellikten arınmış)	4.5	4.8	4.8	4.5	5.9	4.6	4.0	3.6	2.1	1.0	0.4	0.6	2.6
TÜKETİCİ FİYATLARI (DİE, 1994=100)													
Yıllık % Artış	56.1	56.3	57.5	61.8	66.5	67.3	68.5	73.2	73.1	65.1	52.7	46.2	42.6
Aylık % Artış	3.1	2.4	2.9	5.9	6.1	4.2	3.2	5.3	1.8	1.2	2.1	0.6	0.6
Aylık % Artış (mevsimsellikten arınmış)	4.2	3.9	3.8	4.3	4.6	4.0	3.3	4.7	2.1	1.2	1.4	1.1	1.6
DÖVİZ KURU (MB alış kuru)													
TL/US\$ (aylık ortalama)	1,214,901	1,320,526	1,399,173	1,474,344	1,599,432	1,512,392	1,447,266	1,359,467	1,350,200	1,351,431	1,314,287	1,390,826	1,526,890
Yıllık % Artış	97.5	110.5	116.9	122.1	136.4	121.5	113.6	102.7	79.9	39.1	8.4	22.8	25.7
Aylık % Artış	7.3	8.7	6.0	5.4	8.5	-5.4	-4.3	-6.1	-0.7	0.1	-2.7	5.8	9.8
İÇ FİYAT HADLERİ (DİE, 1994=100)*													
Dış Ticaret Hadleri (İhracat/İthalat)	89.8	92.1	91.5	88.0	91.2	91.7	93.1	91.5	91.8	90.9	89.6
İç Ticaret Hadleri (Tamm/İmalat)	96.9	98.0	95.0	93.4	91.4	93.4	102.4	107.3	111.1	110.9	108.5	104.2	105.2
İÇ BORÇLANMA YAPISI (satış miktarı ağırlıklı)													
Yıllık Bileşik Faiz (%)	88.7	93.8	92.6	87.5	85.8	79.0	74.0	73.9	74.0	70.5	60.2	56.2	72.2
Ortalama Vade (gün)	125.8	171.0	132.4	125.2	122.1	165.6	169.8	274.0	359.1	326.4	279.1	268.4	152.1

(..) Yayınlanmamış veri

(*) Hesaplama mevsimsellikten arındırılmış seriler kullanılmıştır.

TABLO 1.3 ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (2001-2002)
KONSOLİDE BÜTÇE

	2002													
	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	
12 AYLIK KÜMÜLATİF (trilyon TL)														
Gelirler	41,159	42,616	43,851	45,162	47,065	49,442	51,813	53,798	54,440	56,280	57,074	62,355	64,682	
Vergi Gelirleri	30,760	31,879	33,199	34,212	35,612	37,889	39,768	41,158	42,607	44,399	45,290	47,322	48,669	
Vergi Dışı Gelirler	9,933	10,251	10,163	10,428	10,872	10,941	11,376	11,850	11,021	11,014	10,855	14,084	15,094	
Harcamalar	53,973	58,705	61,685	66,408	72,892	76,845	80,379	87,682	93,546	97,391	100,520	101,813	103,043	
Cari	15,775	16,329	16,749	17,380	18,177	18,953	20,368	21,170	21,892	22,764	23,689	24,668	25,364	
Yatırım	2,848	2,999	3,079	3,246	3,382	3,657	4,140	4,171	4,210	4,239	4,231	4,441	4,717	
Transferler	35,349	39,377	41,857	45,782	51,333	54,235	55,871	62,340	67,445	70,388	72,599	72,704	72,962	
Faiz Dışı Bütçe Dengesi	10,337	10,707	10,451	11,122	11,699	12,605	12,498	12,636	11,524	11,683	10,833	14,301	15,427	
Bütçe Dengesi	-12,814	-16,089	-17,834	-21,246	-25,827	-27,402	-28,566	-33,885	-39,106	-41,112	-43,446	-39,457	-38,361	
Finansman	12,944	16,224	17,750	21,293	25,820	27,928	32,117	36,630	40,508	42,179	44,730	40,687	..	
Dış Borçlanma (net)	-1,916	-1,853	-1,798	-2,577	-2,728	-4,338	-4,448	-3,800	7,805	7,812	10,209	10,317	..	
İç Borçlanma (net)	-4,163	-1,661	-1,037	2,505	1,910	6,291	5,215	7,482	2,113	3,718	6,678	4,738	..	
Kısa Vadeli Borçlanma (net)	13,165	13,720	15,459	14,053	14,090	14,854	17,987	18,522	15,721	15,846	6,678	13,081	..	
Diğer	5,773	5,932	5,125	7,312	12,548	11,120	13,363	14,425	14,869	14,803	13,320	12,550	..	
12 AYLIK KÜMÜLATİF (milyar \$)														
Gelirler	51.6	50.5	48.0	46.6	45.3	44.0	43.8	42.9	40.9	41.4	41.7	44.8	45.7	
Vergi Gelirleri	38.7	37.8	36.1	34.9	33.8	33.3	33.1	32.2	31.9	32.6	33.1	34.0	34.3	
Vergi Dışı Gelirler	12.3	12.1	11.4	11.1	10.9	10.2	10.1	10.1	8.4	8.1	7.9	10.1	10.6	
Harcamalar	65.7	66.3	64.4	65.2	65.9	65.7	64.8	67.8	69.7	71.6	73.7	73.1	72.8	
Cari	20.0	19.5	18.9	18.3	17.7	17.2	16.6	16.4	16.3	16.6	17.2	17.7	17.9	
Yatırım	3.7	3.6	3.4	3.4	3.2	3.2	3.1	3.1	3.1	3.1	3.0	3.1	3.3	
Transferler	42.0	43.3	42.1	43.4	44.9	45.3	45.1	48.4	50.3	51.9	53.4	52.3	51.6	
Faiz Dışı Bütçe Dengesi	12.8	12.8	10.8	11.1	11.1	10.9	11.9	11.1	8.9	8.7	7.9	10.3	10.9	
Bütçe Dengesi	-14.1	-15.8	-16.4	-18.6	-20.6	-21.7	-21.0	-24.9	-28.7	-30.2	-32.0	-28.4	-27.1	
Finansman	14.2	16.0	15.9	18.5	20.6	22.1	23.9	26.9	29.7	30.9	32.8	29.1	..	
Dış Borçlanma (net)	-0.8	-1.4	-1.0	-1.8	-1.7	-2.9	-3.5	-2.8	5.7	5.7	7.6	7.7	..	
İç Borçlanma (net)	-4.3	-3.2	-2.2	0.3	-0.9	1.5	0.9	3.0	0.7	2.0	4.3	3.1	..	
Kısa Vadeli Borçlanma (net)	13.3	14.0	14.3	13.4	13.5	14.3	16.4	15.8	12.2	11.9	4.3	9.6	..	
Diğer	5.4	5.9	4.3	6.2	9.3	8.7	9.6	10.5	10.7	10.8	9.7	8.7	..	
İÇ BORÇ STOKU														
Kartlıyon TL	90.3	96.4	101.8	105.8	109.3	117.2	122.2	128.1	118.0	120.3	123.3	122.8	..	
Milyar \$	74.4	73.0	72.8	71.7	68.3	77.5	84.4	94.3	87.4	89.0	93.8	88.3	..	
İç Borç / M2Y	107.6	111.8	109.3	104.3	104.0	113.9	118.7	127.6	114.1	116.4	117.6	111.8	..	

(..) Yayınlanmamış veri

TÜSİAD KONJONKTÜR

TABLO 1.4 ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (2001-2002)
PARASAL GELİŞMELER

	2002												
	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
PARA ARZLARI (yıllık % değişim)													
Dolaşımdaki Para	58.1	58.1	50.9	66.4	56.5	52.9	49.3	74.1	115.6	60.0	56.0	50.9	54.1
Vadesiz Mevduat	41.0	59.2	102.7	48.6	64.1	54.2	14.2	34.8	33.3	28.4	9.8	29.0	11.9
M1	63.7	58.8	79.9	55.7	60.7	53.7	27.9	49.8	65.6	40.2	27.9	37.7	28.0
Vadeli Mevduat	63.5	42.3	51.3	59.9	57.6	56.3	45.2	43.7	41.1	28.3	35.9	35.8	33.5
M2	63.5	46.2	58.2	58.8	58.3	55.7	40.9	45.0	46.3	30.9	34.1	36.3	32.2
Döviz Tevdiat Hesabı (TL)	91.5	103.8	114.9	134.4	143.0	127.4	132.9	117.7	84.2	60.4	45.8	55.8	46.5
M2Y	77.0	73.5	85.6	95.6	99.7	89.9	80.1	76.4	64.1	44.6	39.9	45.9	39.6
Repo	-22.4	2.2	-39.8	-44.7	-53.7	-47.8	-53.2	-49.1	-53.5	-6.2	-43.8	-35.8	-36.7
M2YR	63.5	64.8	69.6	78.4	81.6	73.7	67.5	63.6	52.4	42.0	33.9	40.1	34.7
Resmi Mevduat	38.7	54.7	3.3	38.6	56.1	49.1	117.8	60.0	60.1	35.9	118.1	27.6	37.9
Merkez Bankası Diğer Mevduat	-51.4	102.7	417.0	36.3	-45.8	82.8	110.7	13.3	57.7	-14.1	-39.2	-64.8	146.8
M3Y	73.9	73.6	87.3	93.7	96.2	89.1	81.1	75.1	63.9	43.3	39.8	42.8	40.1
M2Y (trilyon TL)	83,966	86,206	93,114	101,415	105,089	102,967	102,950	100,386	103,493	103,335	104,851	109,868	117,240
M2Y'nin Bileşimi (%)													
Dolaşımdaki Para	4.6	4.7	4.5	4.4	4.1	4.2	4.7	4.5	5.8	4.8	5.0	5.2	5.1
Vadesiz Mevduat	7.4	6.7	7.6	5.9	5.3	6.0	5.5	5.7	5.6	6.4	5.5	5.0	5.9
Vadeli Mevduat	36.1	32.9	31.9	31.4	31.1	32.7	34.7	36.5	35.9	37.4	37.9	36.2	34.5
Döviz Tevdiat Hesabı	51.9	55.7	56.1	58.3	59.5	57.2	55.1	53.4	52.7	51.5	51.6	53.6	54.5
Toplam	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100.0
KREDİ HACMI (yıllık % değişim)	47.7	43.9	39.7	39.2	37.4	25.5	24.8	21.1	15.3	11.1	8.2	16.8	5.1
TCMB Dolaysız Kredileri	124.3	128.0	131.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mevduat Bankası Kredileri	45.4	41.4	36.7	35.7	33.8	21.9	21.6	19.3	14.3	10.3	8.4	17.1	4.6
Kalkınma ve Yatırım Bankası Kredileri	81.6	81.3	86.9	96.4	96.6	84.5	76.6	48.5	30.1	22.0	5.6	13.9	12.0
MB ANALİTİK BİLANÇOSU (milyon \$)													
Rezerv Para	5,118	4,917	4,971	5,012	4,448	4,964	5,358	5,726	6,663	6,298	6,379	6,358	5,875
Net İç Varlıklar	9,531	10,427	11,541	11,741	11,238	13,178	14,140	14,274	7,536	7,675	6,369	7,180	6,637
Net Dış Varlıklar	-4,413	-5,509	-6,571	-6,730	-6,790	-8,214	-8,782	-8,548	-1,378	-1,378	10	-822	-762
Net Kamu	13,397	13,868	13,863	14,054	14,865	18,296	19,974	22,514	17,893	19,431	18,446	16,010	15,876
Açık Piyasa İşlemleri Borçları	168	-1,107	-2,041	-1,037	489	283	768	1,426	4,125	4,645	5,296	4,854	5,516
MB REZERVLERİ (milyar \$)	16.5	17.2	18.7	18.9	18.3	17.3	18.7	19.2	20.3	20.3	22.2	22.0	22.2
MB REZERVLERİ/(İÇ BORÇ+M2Y), %	11.5	12.4	13.4	13.5	13.7	11.9	12.0	11.4	12.4	12.3	12.8	13.1	..
DIŞ BORÇ STOKU (milyar \$)	113.1	118.5	115.1	117.5

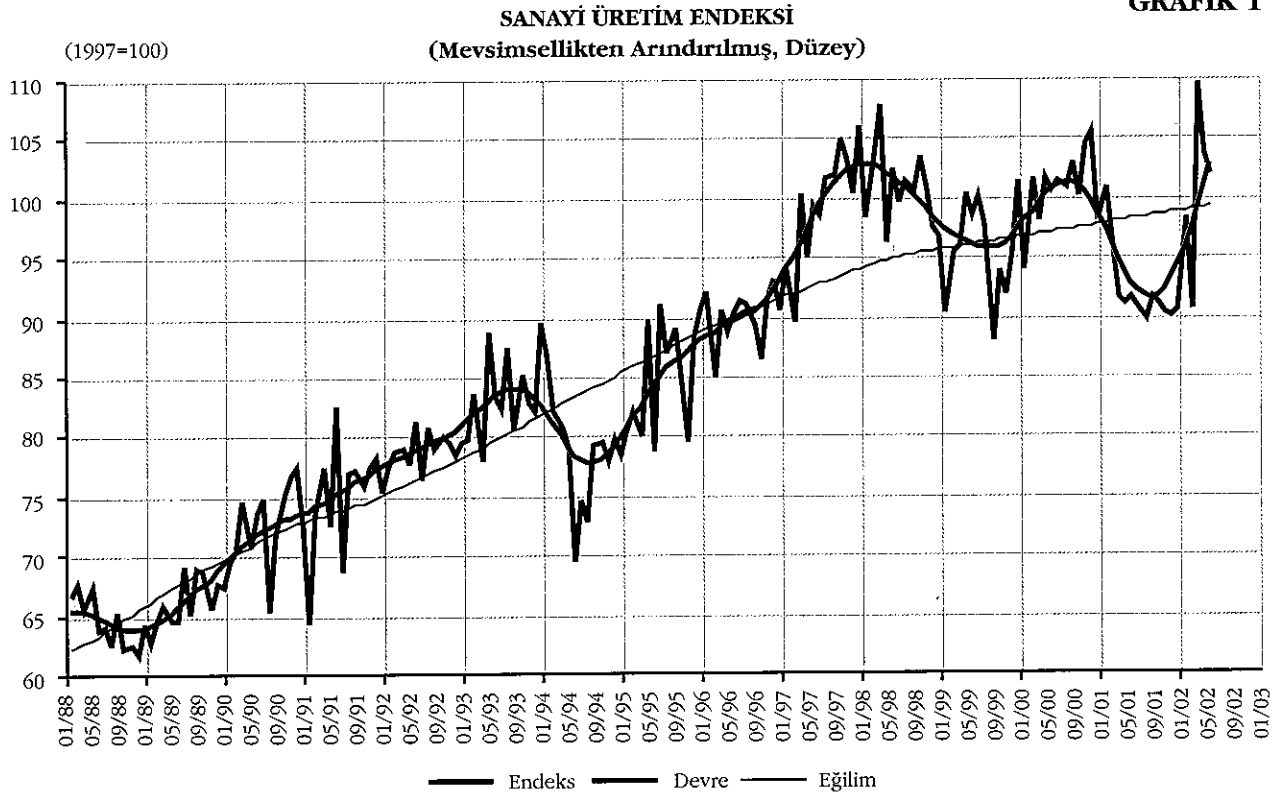
Net Dış Varlıklar = Dış Varlıklar - (Dış Yükümlülükler + Bankalar Döviz Mevduatı)
 Net İç Varlıklar = Net Kamu + Bankalara Açılan Nakit Kredi + Net API + Diğer + Değerleme Hesabı
 Net Kamu = Kamuya Açılan Nakit Krediler - (Kamu Mevduatı + Döviz Olarak Takip Olunan Mevduat)
 Rezerv Para = Net Dış Varlıklar + Net İç Varlıklar

TÜSİAD KONJONKTÜR

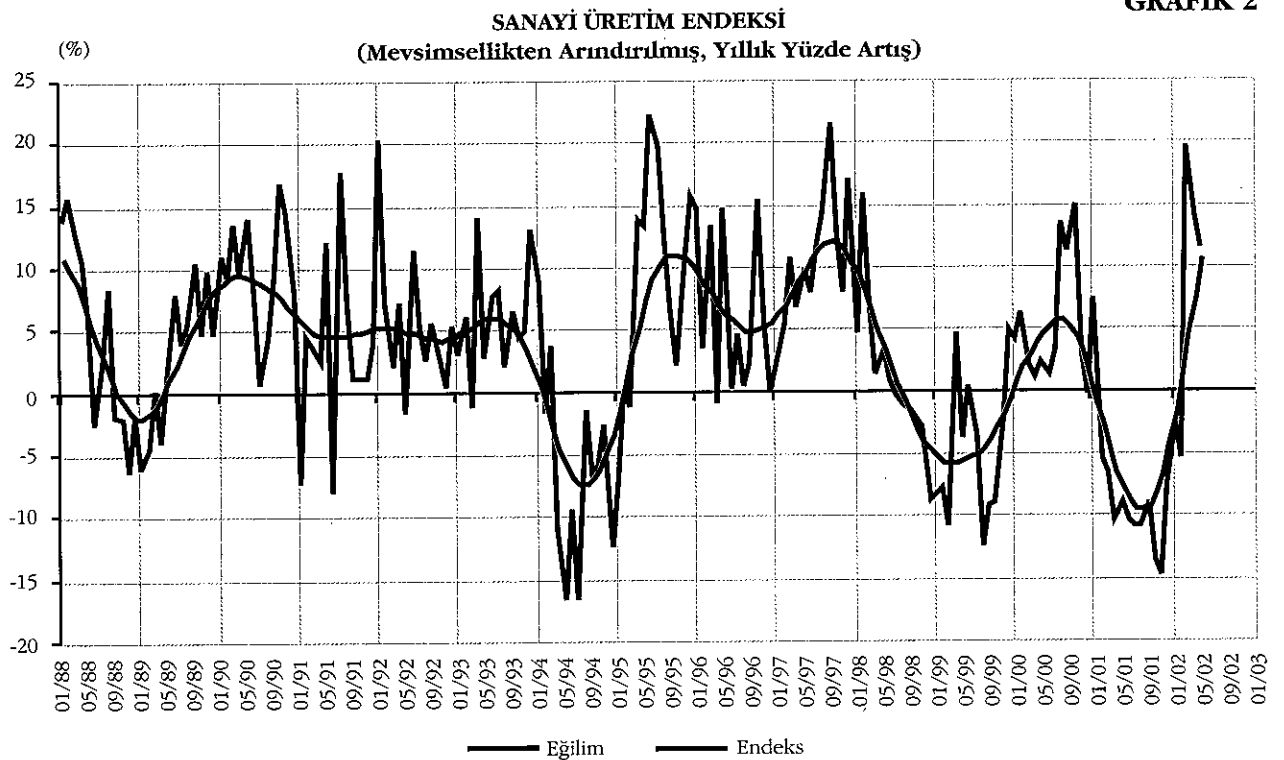
TABLO 2 GAYRI SAFİ YURTIÇİ HASILA
(1987 fiyatlarıyla, TL)

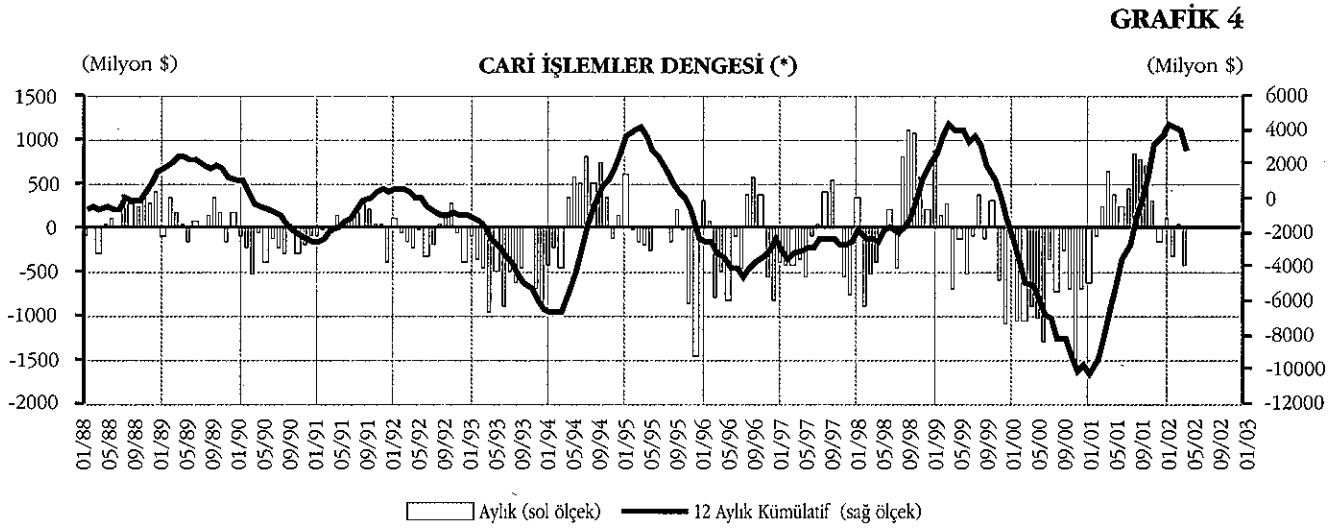
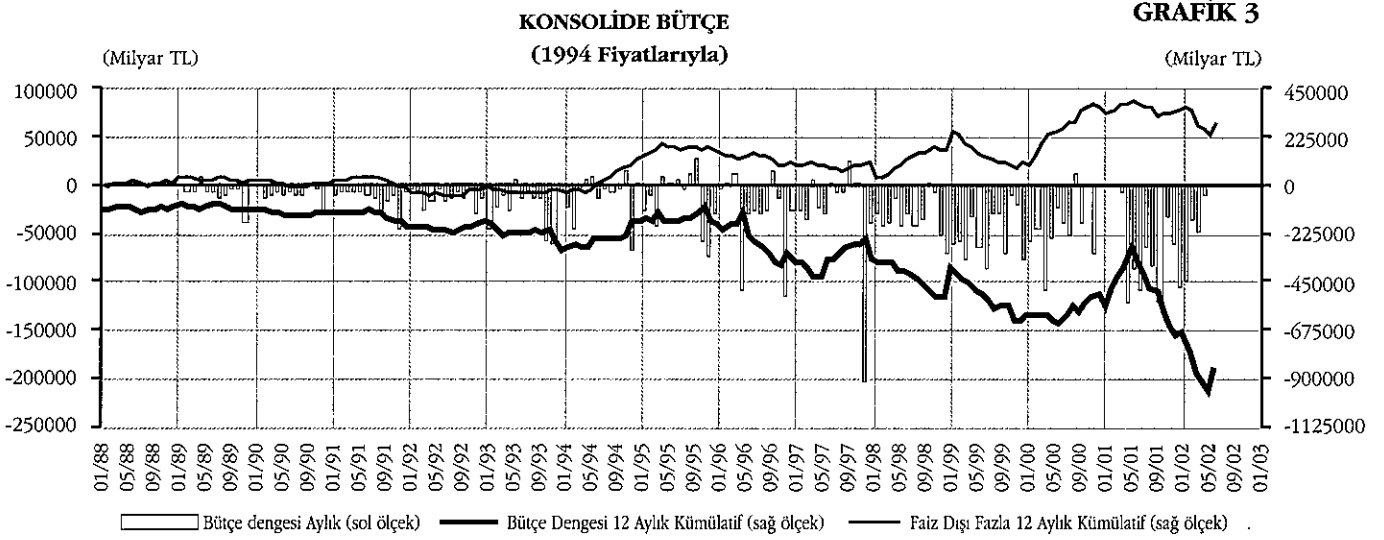
Harcama Gruplarına Göre	Sektörler İtibarıyla													
	Yıllık % Artış		% Pay		Dönemler İtibarıyla Yıllık % Artış		Yıllık % Artış		% Pay		Dönemler İtibarıyla Yıllık % Artış			
	2000	2001	2001	2001	2001-2	2001-3	2001-4	2002-1	2000	2001	2001-2	2001-3	2001-4	2002-1
Özel Nihai Tüketim Harc.														
Gıda- içki	6,2	-9,0	66,6	-11,5	-9,7	-11,7	-2,0	3,9	-6,1	13,9	-2,9	-5,6	-13,6	-1,5
Dayanıklı Tüketim Malları	3,2	-3,4	24,8	-4,1	-4,9	-4,8	0,3	4,1	-6,3	12,9	-2,2	-5,4	-13,9	-0,4
Yarı Dayanıklı Tüketim Malları	27,4	-30,4	10,0	-36,1	-31,1	-33,2	-5,3	2,7	-8,1	0,6	-11,9	-22,9	-16,4	-17,3
Enerji-Ulaştırma-Haberleşme Hizmetleri	0,9	-9,0	9,9	-12,5	-9,9	-19,0	-4,3	-2,2	5,8	0,4	-1,1	6,1	-0,9	18,9
Konut Sahipliği	-2,1	1,8	9,7	-0,7	0,5	4,7	-3,8	6,0	-7,5	28,9	-10,1	-8,9	10,7	3,0
Devletin Nihai Tüketim Harc.														
Maaş-Ücret	7,6	-9,1	6,5	-12,2	-9,1	-11,4	-1,4	-1,1	-9,6	1,4	-7,4	-11,2	-15,9	-0,8
Mal ve Hizmet Alımı	0,0	2,1	5,7	2,1	2,1	2,0	2,0	6,4	-8,1	24,1	-11,0	-9,7	-12,0	2,6
Gayri Safi Sabit Sermaye Olş.														
Kamu Sektörü														
Makine Teçhizat	7,1	-8,6	8,5	-6,6	-15,0	-8,9	2,4	6,5	-2,1	3,5	-4,0	-1,9	0,4	6,8
Bina İnşaatı	2,0	1,5	4,6	1,9	0,9	1,0	2,0	4,4	-5,9	5,2	-5,8	-8,3	-3,6	-2,7
Bina Dışı İnşaat	12,4	-18,0	4,0	-15,3	-29,8	-14,4	3,5	12,0	-9,4	22,4	-12,1	-7,4	-14,4	3,9
Özel Sektör														
Makine Teçhizat	16,9	-31,7	20,6	-32,1	-37,3	-38,7	-24,8	11,1	-12,7	18,4	-16,5	-12,6	-17,0	3,1
Bina İnşaatı	19,6	-22,0	6,1	-32,0	-23,4	-18,8	-17,7	17,3	10,0	4,0	14,0	20,1	0,8	9,2
Bina Dışı İnşaat	20,3	-39,0	1,5	-65,4	-26,7	-32,4	-15,1	5,5	-4,9	13,8	-8,8	-4,5	-3,7	1,7
Stok Değişimleri														
Mal ve Hizmet İhracatı	31,6	-20,0	1,8	-2,1	-20,7	-27,3	-17,9	0,9	-9,9	2,5	-10,0	-9,8	-14,2	-7,4
Mal ve Hizmet İthalatı	12,2	-10,3	2,9	-8,2	-23,5	-0,8	-21,0	0,0	2,1	5,3	2,1	2,1	2,0	2,0
G.S.Y.İ.H (Talep)	16,0	-35,1	14,5	-32,1	-41,5	-50,2	-26,3	6,1	-7,4	2,3	-9,7	-7,8	-10,4	2,1
G.S.Y.İ.H (Arz)	37,2	-49,6	7,3	-44,4	-61,7	-69,0	-41,2	0,7	-11,7	2,0	-12,0	-10,8	-16,9	-9,6
	-9,7	-8,7	7,2	-8,9	-9,2	-9,2	-2,5	6,6	-6,7	92,3	-8,8	-6,7	-9,8	2,3
	-	-	1,5	-	-	-	-	2,0	1,5	4,7	1,9	0,9	1,0	2,0
	19,2	7,4	38,1	8,2	5,9	6,4	9,1	1,1	0,2	0,4	-0,3	-0,3	0,0	0,3
	25,4	-24,8	32,3	-31,0	-26,5	-26,0	1,3	6,4	-6,4	97,4	-8,2	-6,4	-9,3	2,3
	7,3	-7,4	100,0	-9,6	-7,4	-10,4	2,3	28,1	-25,1	4,6	-32,1	-28,0	-28,4	2,6
	7,4	-7,4	-	-9,6	-7,4	-10,4	2,3	7,4	-7,4	101,9	-9,6	-7,4	-10,4	2,3

GRAFİK 1

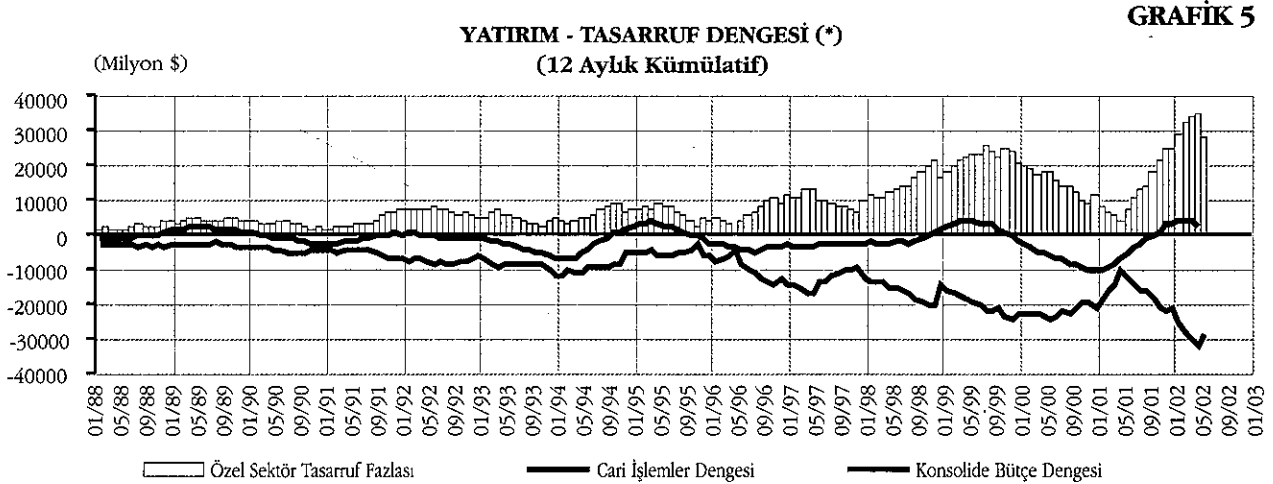

GRAFİK 2

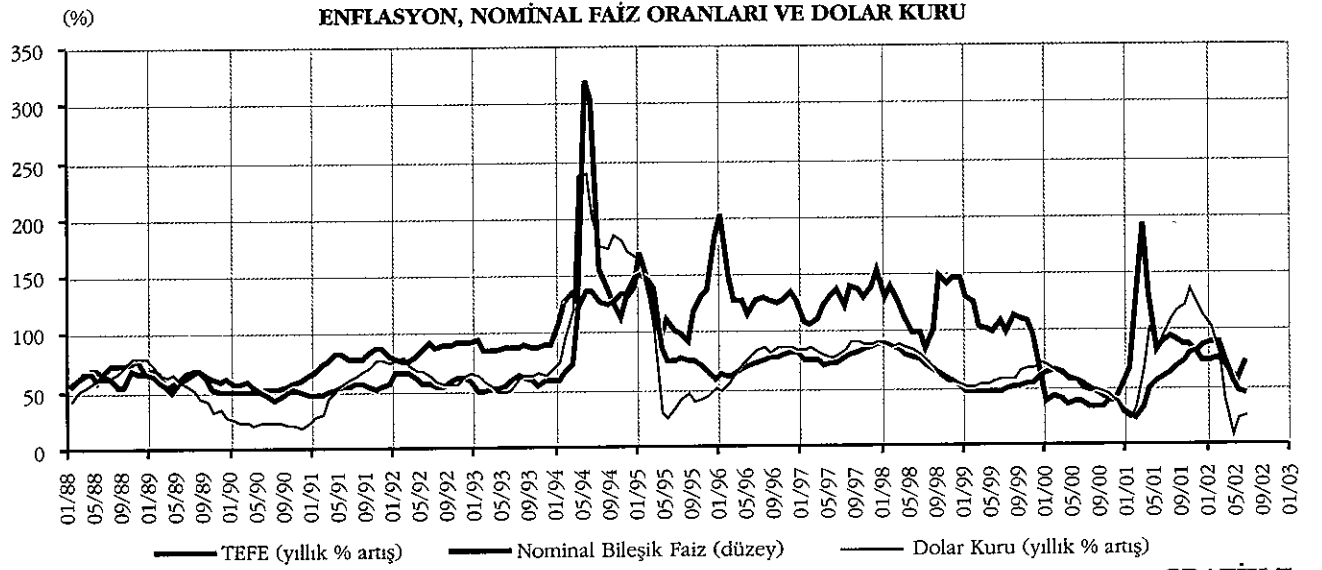

(*) 1/96 döneminden itibaren bavul ticareti dahil aylık rakamlar kullanılmaktadır.

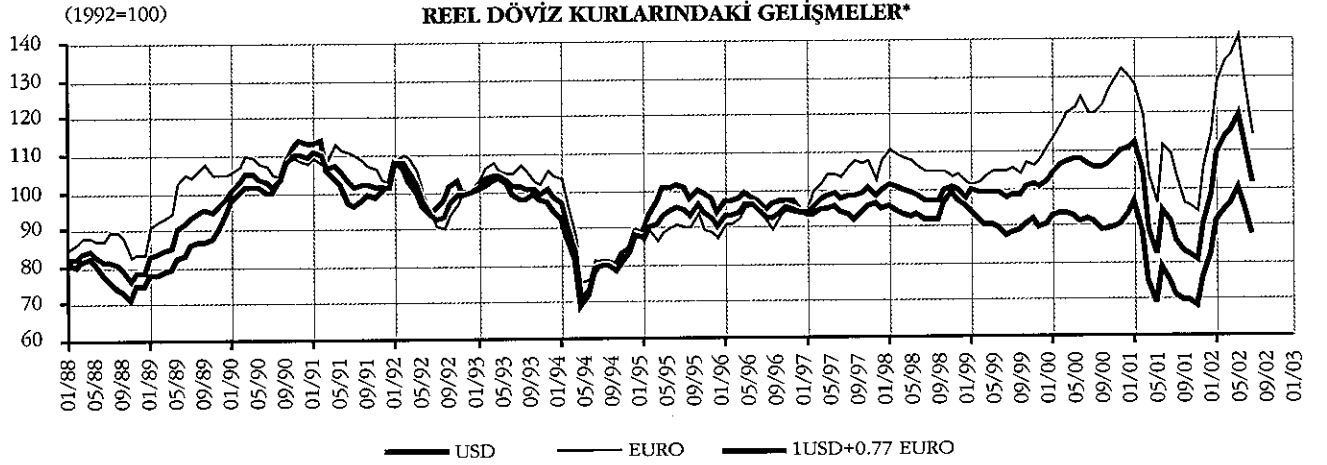

(*) Toplam Kamu Kesimi Tasarruf Açığı verisinin aylık olarak izlenememesi nedeniyle, Konsolide Bütçe Açığı gösterge olarak kullanılmıştır. Özel Sektör Net Tasarruf göstergesi ise Konsolide Bütçe Açığı ve Cari İşlemler Dengesi verilerinin cebirsel toplamı olarak hesaplanmıştır.

GRAFİK 6

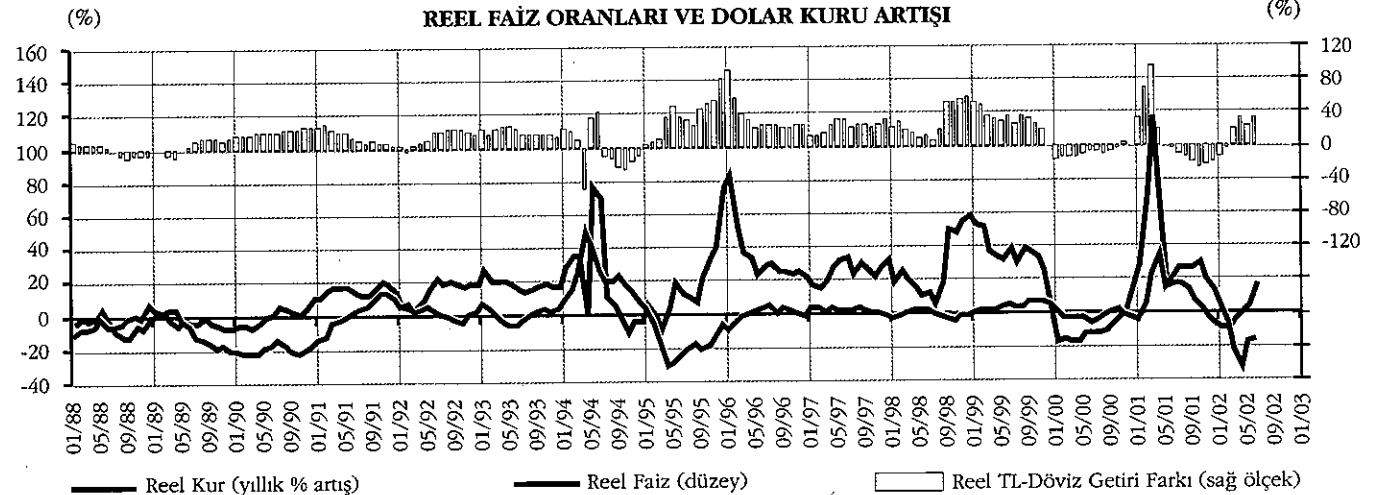

GRAFİK 7

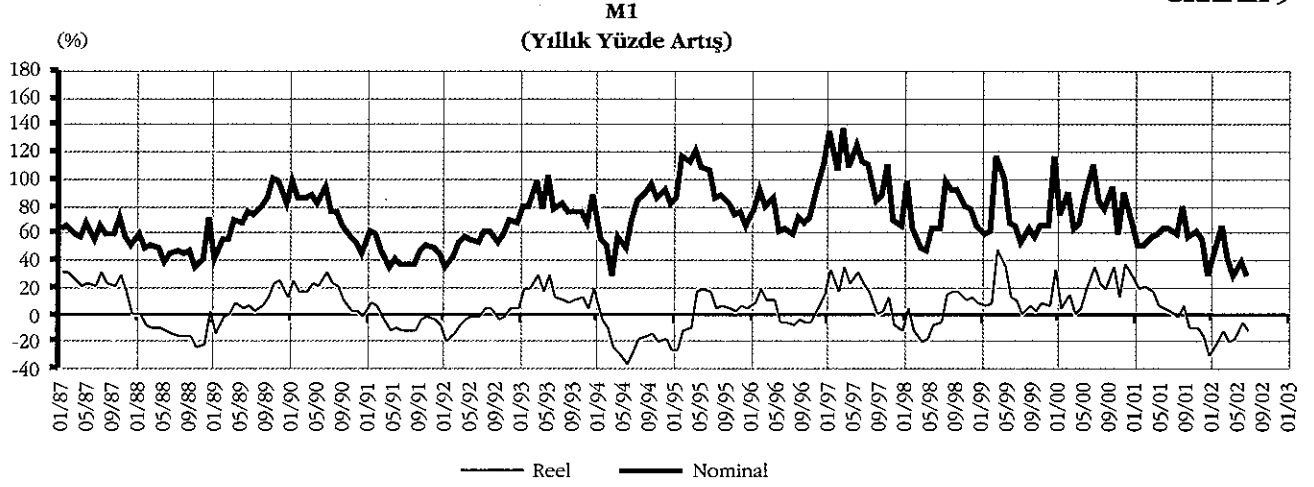

*1999 yılı öncesi için, Euro endeksinde DM değerleri alınmıştır.

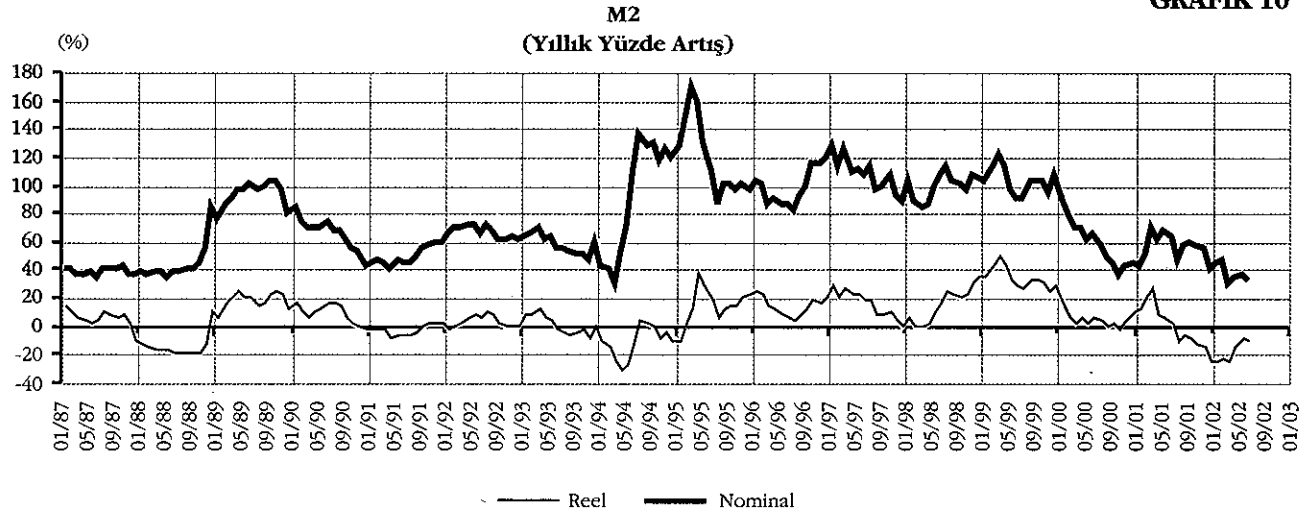
GRAFİK 8

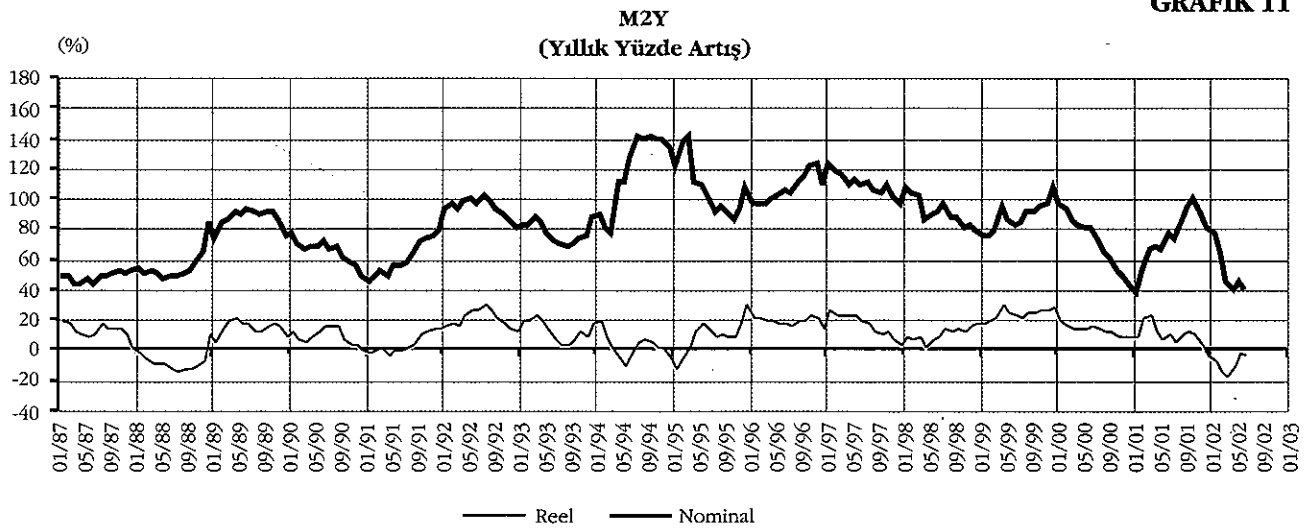
GRAFİK 9

GRAFİK 10

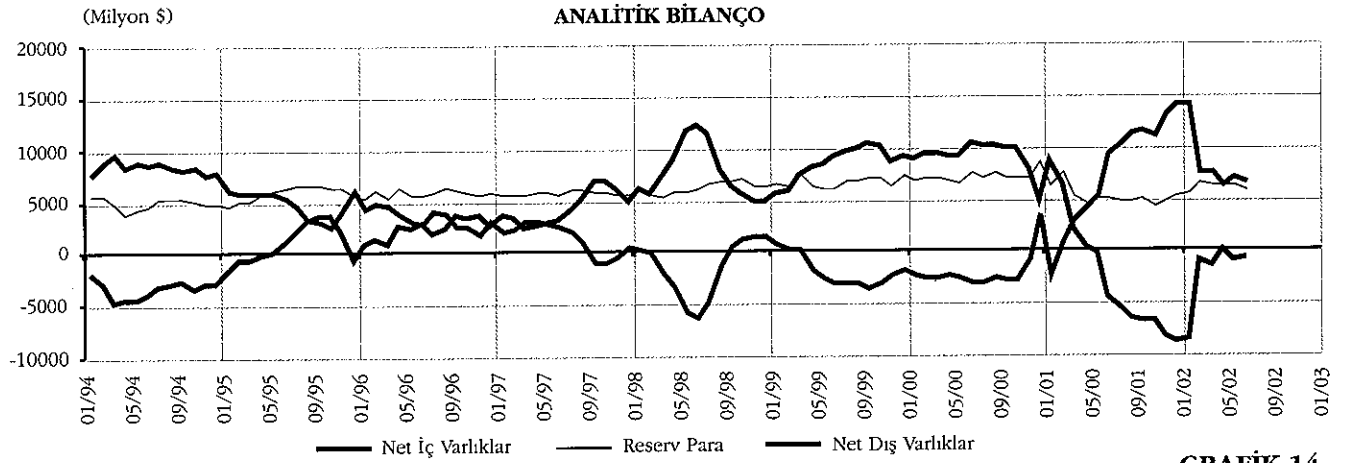
GRAFİK 11

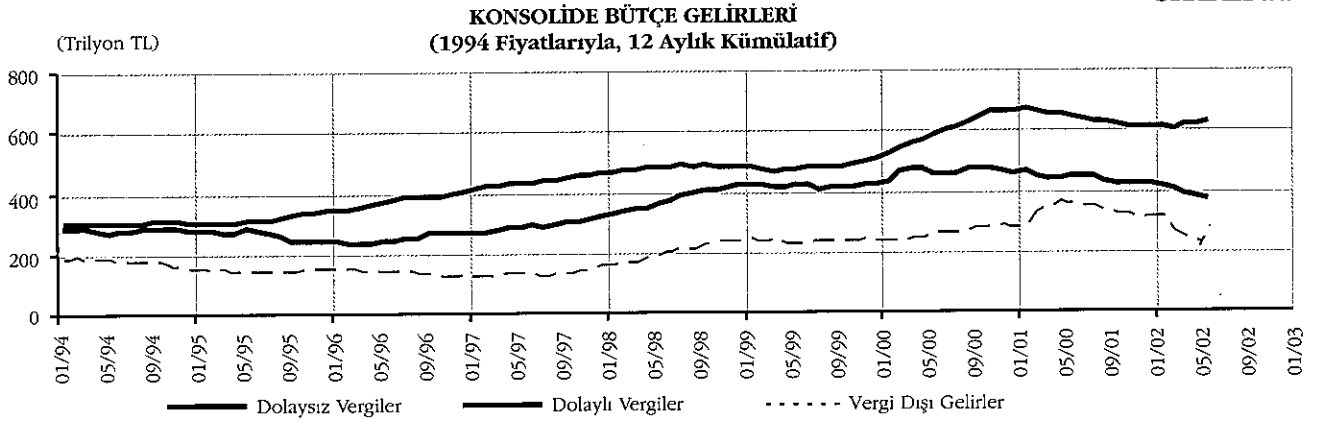
GRAFİK 12

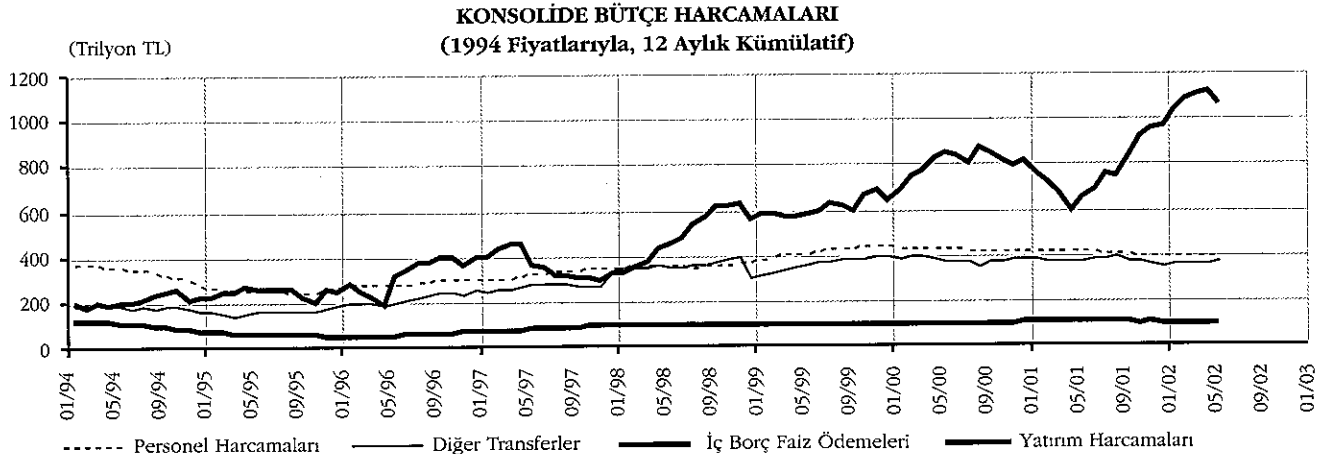
GRAFİK 13

GRAFİK 14

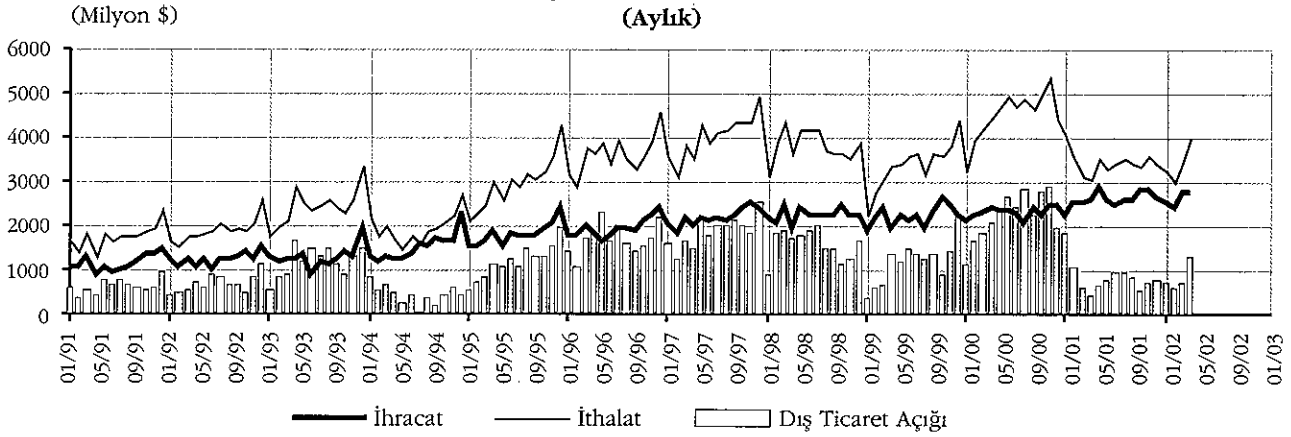
GRAFİK 15

TÜSİAD KONJONKTÜR

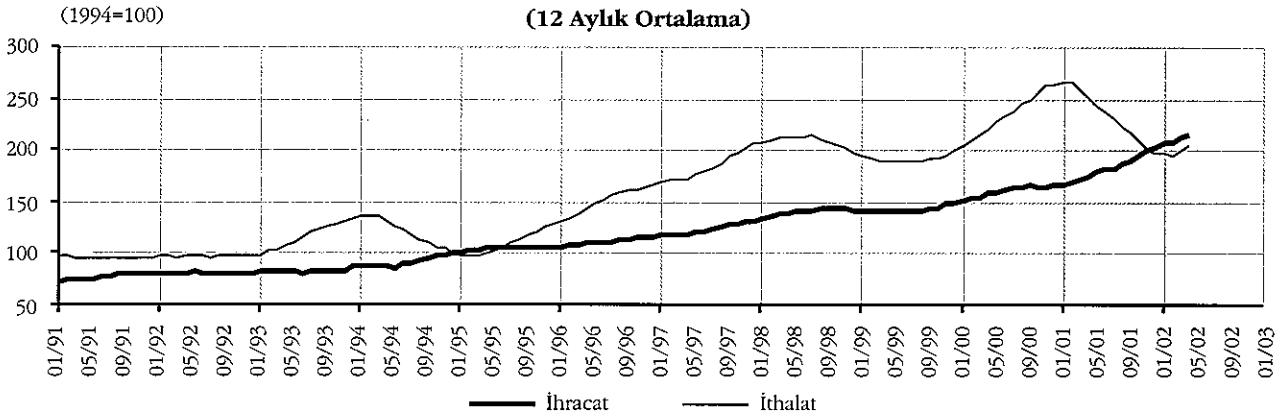
DIŞ TİCARET DEĞERLERİ (Aylık)

GRAFİK 16

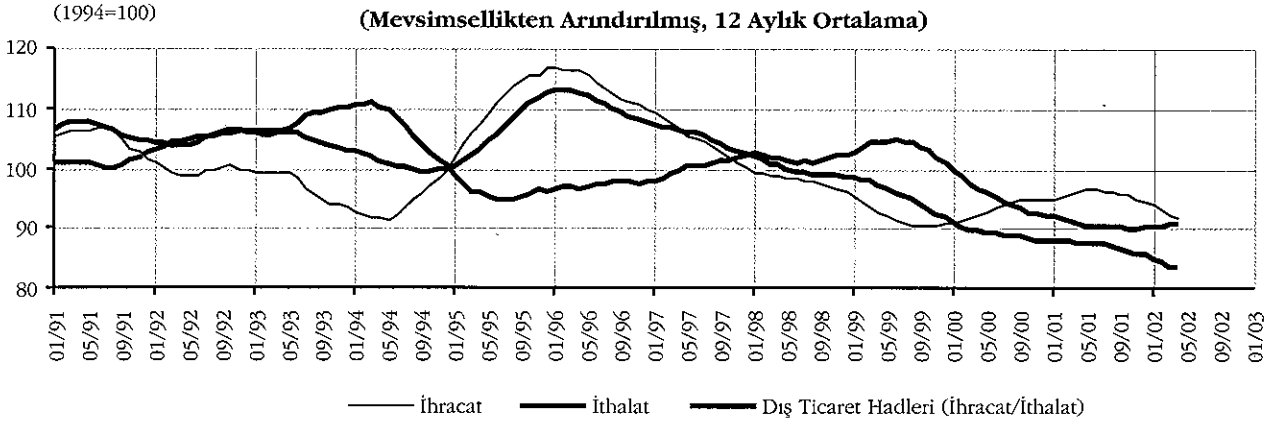
DIŞ TİCARET MİKTAR ENDEKSLERİ (12 Aylık Ortalama)

GRAFİK 17

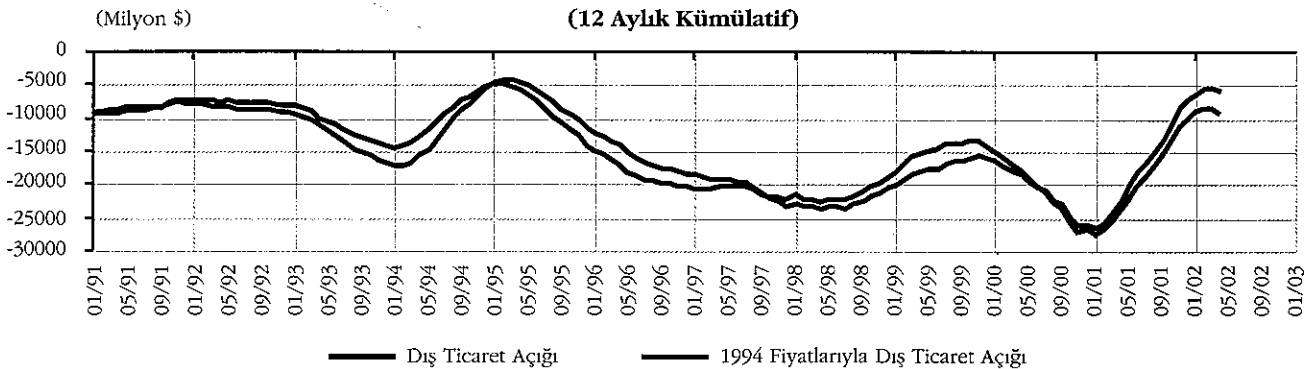
DIŞ TİCARET HADLERİ VE FİYAT ENDEKSLERİ (Mevsimsellikten Arındırılmış, 12 Aylık Ortalama)

GRAFİK 18

DIŞ TİCARET DENGESİ (12 Aylık Kümülatif)

GRAFİK 19

TÜSİAD KONJONKTÜR

TÜSİAD MAKROEKONOMİK SENARYO (Üç aylık ve yıllık ortalamalar)

	2000				2001				2002				2002 Hükümet Programı		
	I.Çeyrek	II.Çeyrek	III.Çeyrek	IV.Çeyrek	Yıllık	I.Çeyrek	II.Çeyrek	III.Çeyrek	IV.Çeyrek	Yıllık	I.Çeyrek	II.Çeyrek		III.Çeyrek	IV.Çeyrek
GELİR VE FİYAT	4.2	4.9	7.2	7.6	6.1	-3.1	-12.1	-9.0	-12.3	-9.4	0.7	3.5	1.4	5.7	2.8
GSMH (Sabit Fiyatlarla)*	66.6	59.1	48.3	37.6	51.4	30.1	56.8	70.0	84.9	61.6	86.7	51.2	42.1	34.4	50.1
Enflasyon (TEFE)	68.8	61.7	52.7	42.3	54.9	35.6	52.3	58.6	67.5	54.4	70.3	47.0	39.6	34.1	45.7
Enflasyon (TÜFE)*	76.6	75.1	69.4	55.6	68.0	31.3	40.7	36.9	42.5	38.1	53.6	50.1	46.0	41.5	46.1
Rezerv Parası*	7.480	8.046	9.441	8.789	33.756	10.561	12.367	13.445	15.439	51.813	15.028	20.793	18.559	20.114	74.494
KONSOLİDE BÜTÇE	11.381	12.281	11.340	11.601	46.603	10.651	20.381	23.776	25.572	80.379	27.663	26.032	23.524	31.647	108.866
Konsolide Bütçe Geliri (trilyon TL)	-3.901	-4.235	-1.898	-2.812	-12.846	-9.0	-8.014	-10.330	-10.132	-28.566	-12.636	-5.239	-4.965	-11.533	-34.373
Konsolide Bütçe Dengesi (trilyon TL)	6.602	6.428	4.557	2.853	20.440	4.809	10.932	13.774	11.549	41.065	16.540	11.925	9.222	12.576	50.263
Paiz Harcamaları (trilyon TL)	-6.9	-7.0	-2.9	-4.1	-20.6	-0.1	-6.8	-7.4	-6.7	-23.3	-9.3	-3.7	-3.0	-6.6	-22.4
Konsolide Bütçe Dengesi (milyar \$)					6.0					7.0					5.7
Paiz Dışı Bütçe Dengesi (GSMH oranı, %)					-10.2					-15.9					-12.4
Kons. Büt. Dengesi (GSMH oranı, %)															
DÖVİZ KURLARI	562,840	609,022	645,348	678,951	624,040	797,557	1,186,825	1,398,014	1,519,697	1,225,523	1,353,699	1,410,648	1,629,001	1,742,025	1,533,843
Nominal Döviz Kuru (TL/\$)	65.2	54.1	47.4	36.8	49.4	41.7	94.9	116.6	123.8	96.4	69.7	18.9	16.5	14.6	25.2
Nominal Döviz Kuru (TL/€)*	92.5	91.6	89.2	90.8	91.0	84.9	73.7	70.0	75.0	75.9	93.4	93.8	85.4	87.9	90.1
Reel Döviz Kuru (TL/\$) (1999=100)**	0.9	3.3	0.6	0.6	1.3	-8.2	-19.5	-21.5	-17.4	-16.6	10.0	27.2	22.0	17.2	18.7
Reel Döviz Kuru (TL/€)*	555,014	569,162	583,843	589,358	574,344	733,423	1,036,296	1,245,474	1,360,137	1,093,832	1,186,136	1,299,493	1,655,258	1,798,333	1,484,790
Nominal Döviz Kuru (TL/€)	45	36	27	14	29	32.1	82.1	113.3	130.8	90.4	61.7	25.4	32.9	32.2	35.7
Nominal Döviz Kuru (TL/€)*	111.3	116.3	117.0	124.1	117.2	109.6	100.2	93.3	99.4	100.6	126.5	120.8	99.7	101.0	112.0
Reel Döviz Kuru (TL/€) (1999=100)**	14.8	16.9	16.7	20.2	17.2	-1.6	-13.9	-20.3	-19.9	-14.2	15.5	20.6	6.9	1.6	11.3
Reel Döviz Kuru (TL/€)*	98.6	93.5	90.5	86.8	92.3	92.0	87.3	89.1	89.5	89.5	87.6	92.1	101.6	103.2	96.1
Çapraz Kur €/€ (*100)															
DİS FAİZİ	39.4	38.0	33.5	39.2	37.5	125.4	100.3	91.3	79.6	99.1	72.8	63.0	71.3	63.4	67.6
Nominal Faiz (bileşik, %)	-16.3	-13.3	-10.0	1.2	-9.2	73.3	27.7	12.6	-2.9	23.2	-7.5	7.8	20.5	21.6	11.7
Reel Faiz (bileşik, %)															
DIŞ TİCARET VE CARI İŞLEMLER															
İthalat (fob) (milyar \$)	11.3	14.2	14.2	14.8	54.5	10.8	9.9	10.4	10.4	41.4	9.8	10.2	11.5	12.5	44.1
İhracat (fob) (milyar \$)	7.6	8.0	7.7	8.1	31.4	8.1	8.8	8.4	9.1	34.4	8.7	9.5	9.2	9.6	36.9
İhracat (fob, bavul ve transit tic.dahil) (milyar \$)	-3.7	-6.2	-6.5	-6.7	-23.1	-2.7	-1.1	-1.9	-1.3	-7.0	-1.2	-0.5	-2.3	-3.0	-7.0
Dağ Ticaret Dengesi (milyar \$)	2.7	2.9	5.3	3.7	14.5	2.2	2.4	3.9	2.1	10.6	0.9	1.1	2.1	2.2	6.3
Görünmeyen Kalemler (diğer cari) (milyar \$)	-1.1	-3.3	-1.2	-3.0	-8.6	-0.5	1.2	2.0	0.8	3.3	-0.2	0.4	-0.2	-0.8	-0.9
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)	40.5	36.8	36.0	25.1	33.9	-4.8	-30.1	-27.0	-30.1	-24.0	-9.0	3.5	11.4	21.0	6.6
İthalat (fob) (milyar \$)*	7.5	15.8	7.7	-1.4	7.0	9.8	13.1	12.2	12.1	11.8	7.3	8.5	9.1	5.3	7.5
İhracat (fob, bavul ve transit tic.dahil) (milyar \$)*	43.4	34.4	30.1	26.3	32.7	-10.0	-30.4	-27.4	-28.2	-24.8	5.8	10.2	10.0	10.5	10.0
İthalat Miktar Endeksi*	14.4	21.4	11.1	0.8	11.2	16.3	20.3	22.1	29.4	22.2	23.1	19.6	17.5	13.3	17.5
İhracat Miktar Endeksi*	-2.0	1.8	4.5	-0.9	0.3	5.8	0.5	0.6	3.7	1.0	-14.0	-7.9	1.3	9.5	-3.5
İthalat Birim Değeri*(a)	2.3	4.2	7.5	9.4	-7.1	-5.6	-6.0	-8.1	-13.3	-8.5	-12.8	-9.3	-7.1	-7.1	-8.5
İhracat Birim Değeri*(a)															

İtalik kırmızı rakamlar TÜSİAD tabminlerdir.

(.) Yayınlanmamış veri

(*) Bir önceki yılın aynı dönemine göre yıllık yüzde değişimi gösterir.

(**) Reel döviz kuru endeksindeki düşüş TL'nin dolar karşısında değer kaybettiğini göstermektedir.

(a) Cari Değer / Miktar Endeksi

(b) Yıl sonu, TÜSİAD'ın aynı döneme ait yıl sonu rakamları TEFE'de %33, TÜFE'de %34'tür

TÜSİAD: Meşrutiyet Caddesi 74, Tepebaşı 80050, İSTANBUL. Tel:(0212) 249 54 48 - 249 07 23 Fax: (0212) 249 13 50
TÜSİAD Adına Sahibi: Tuncay Özilhan Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Müdür: Ümit İzmen
Yayın Kurulu: Tuncay Özilhan, Oktay Varlıç, Haluk Tükel, Ümit İzmen, Türker Hamzaoğlu, Eda Alidedeoğlu, Alp Baştuğ
Yapım: Lebib Yalçın Yayınları ve Basım İşleri A.Ş.

TÜSİAD KONJONKTÜR'ün 32. sayısı Temmuz ayı itibariyle bilinen son rakamları ve tabminlere dayanılarak hazırlanmıştır
Tüm hakları saklıdır. © TÜSİAD 2002
TÜSİAD-T/2002-07-324

